

Становище

от

проф. Д-р Владимир Емануилов Панов, дмн,
Ръководител Катедра „Консервативно зъболечение и орална патология”,
Факултет по дентална медицина, МУ-Варна

относно

защита на дисертационен труд на Д-р Добринка Миткова Дамянова на тема „Профилактика и лечение на началния дентален кариес с флуорни лакове в детска възраст от 3 до 6 години“, представен за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ по научна специалност „Детска дентална медицина“ и съгласно заповеди на Ректора на МУ-Варна № Р- 109-126 от 06.04.2017г. и № Р- 109-135 от 27.04.2017г.

Д-р Добринка Дамянова е родена през 1973 в град Видин. Завършва дентална медицина в София през 1997 г. От 2008 г. е асистент в „Катедрата по детска дентална медицина, Факултет по дентална медицина, Медицински университет - Варна. Има придобити специалности по Обща стоматология от 2004 г. и Детска Дентална Медицина от 2014.

Актуалност на темата

Зъбният кариес е едно от най-разпространените орални заболявания засягащо всяка възраст. Като всеки процес и кариесът може да се контролира, регулира и моделира чрез създаването на различни условия в оралната среда. Контролът и управлението на кариозния процес включват и процеси на ранно диагностициране, определяне на характера на протичането и оценка на риска от прогресията му, както и избор на най-подходящите методи и средства за контрол и лечение. Прогресирането на кариозната лезия може да бъде повлияно в ранните етапи от нейното развитие, чрез повлияване на оралната среда, което да осигури създаването на благоприятни условия за стационарирането на кариозния процес и установяване на ниво на равновесие с оралната среда.

Разработването на неинвазивни методи, както на млечното така и в постоянното съзъбие, създаването на препоръки на тази основа, би дало възможност за избор на най-подходящи методи и средства за превенция и лечение на зъбния кариес и би повишило тяхната ефективност.

Дисертационният труд съдържа 220 стандартни страници и е онагледен с 30 таблици, 91 фигури. Литературната справка се състои от 266 източника, от които 42 на кирилица и 224 на латиница. Конструиран е правилно: въведение, литературен обзор, цел и задачи, хипотези, материал и методи, резултати, обобщение и изводи, заключение, литература, приложения. Проучването е реализирано във Факултет по дентална медицина – Варна и има разрешение от Комисията по Етика на Научните

Изследвания при МУ-Варна. Приложени са всички необходими документи за провеждане на процедурата.

Въведението ни насочва към проблема и запознава с контролът и управлението на кариозния процес, ранното му диагностициране, определяне на характера на протичането и оценка на риска от прогресията му.

Литературния обзор отразява етиологията на зъбния кариес, описва началото на кариозния процес, процесите на де- и реминерализация, оценка на рисковите фактори на ниво зъбна повърхност, контрол и управление на кариозния процес. Разгледана са теми като съвременна концепция за лечение, диагностициране на кариозните лезии, методи на електронна микроскопия, контрол на това заболяване.

Целта е да се проучи и оцени ефективността на минерализиращия лак CV след неинвазивно лечение на кариеса на временните зъби и да се създаде неоперативен превантивен лечебен подход. Поставени са 4 задачи.

Материал и методи:

Деца на възраст 3 - 6 години; Родители на деца на възраст 3 – 6 години, дефинирани са критерии за включване и за изключване на децата в изследванията. Използвани са различни методи за реализирането на разработката: клинични, *in vitro* (СЕМ), микротомография и рентгенова дифракция, документален метод. Обработката на данните е направена с SPSS v 20 и STATISTICA 10.

Резултати и обсъждане

Резултатите показват, че оралната хигиена на децата от всички възрасти е незадоволителна и това дава основание да се оценят с висок риск от развитие на кариес. Доказано е силното влияние на въглехидратното хранене и лошата орална хигиена върху прогресирането на кариозния процес във временното съзъбие.

Д-р Дамянова наблюдава покритие след дифузия на йони от лак към повърхността на емайла. Обсъден е благоприятния клиничен успех на такъв тип лечение.

Разгледана и обсъдена е ефективността на CV за намаляване на честотата на кариеса и като реминерализираща терапия. Предложен е клиничен протокол.

Изведени са 8 извода във връзка с провеждани изследвания. Формулирани са и 3 препоръки. Самооценката на д-р Дамянова включва пет приноса с научно-теоретичен и два с научно-приложен характер.

Книгописът включва 266 източника, от които 42 на български.

В приложенията са представени картони за преглед, анкетна карта, въпросници за оценка на риска от орални заболявания, карта за оценка на хранителен режим, информация за пациента, декларация за информирано съгласие на пациента, клинични протоколи.

Авторефератът се състои от 87 страници и в съкратен вид представя основните проблеми, разгледани в дисертационния труд. Резултати от проведеното проучване са отразени в представения списък от 4 публикувани статии, от които д-р Дамянова е първи автор в три.

В заключение, д-р Дамянова, асистент към катедра Детска дентална медицина, ФДМ-Варна е положила много усилия за написването на дисертационния труд. Считам, че може да ѝ бъде присъдена на образователна и научна степен „Доктор“ и ще гласувам с „Да“.

Варна

29.05.2017г.

проф. Д-р Владимир Емануилов Панов, дмн

Ръководител Катедра „Консервативно зъболечение и орална патология”,

Факултет по дентална медицина, МУ-Варна